

DOI: 10.31866/2410-1311.37.2021.236001
УДК 316.733:303.442.3

КУЛЬТУРНА АНАЛІТИКА ЛЬВА МАНОВИЧА: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Тормахова Анастасія Миколаївна

Кандидат філософських наук, доцент,
ORCID: 0000-0001-7178-850X, e-mail: tormakhova@ukr.net,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
вул. Володимирська, 60, Київ, Україна, 01033

Для цитування:

Тормахова, А.М. (2021). Культурна аналітика Льва Мановича: від теорії до практики. *Питання культурології*, (37), 71-79. doi: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.37.2021.236001>.

Анотація

Мета статті — дослідити специфіку культурної аналітики як теоретичного концепту Льва Мановича та визначити можливості його практичного застосування для аналітичної та експертної діяльності у сфері культури. Методологія дослідження пов'язана з використанням методу аналізу, який спрямований на окреслення особливостей теоретичного концепту Льва Мановича; методу аналогії з метою демонстрації застосування результатів роботи Cultural Analytics Lab та практики здійснення аналітичної діяльності у сфері культури. Прогностичний метод залучено задля висвітлення алгоритму проведення аналітики культури, яка має рухатись у логіці від збору даних до їх експертної інтерпретації. Наукова новизна полягає в окресленні можливостей практичного застосування напрацювань Льва Мановича у сфері культурної аналітики. Висновки. Сфера культури є динамічною системою, яка постійно змінюється. Це спричинює моніторинг того, яким чином модифікуються різні сектори культури, мистецькі практики та креативні індустрії. Видозміни та розвиток культурного простору обумовлюють необхідність його дослідження та формування нової методології. Розробки Льва Мановича, здійснені у Cultural Analytics Lab, відкривають новий інструмент, що може застосовуватись для візуалізації даних про культуру, зокрема про цифрові та оцифровані дані. Культурна аналітика є комплексним підходом, що спирається на досягнення різних дисциплін — мистецтвознавства, історії, соціології комп'ютерних наук та власне культурології, і може сприйматись як початковий етап, за яким буде відбуватись експертна діяльність. Здійснення розвідок у сфері культури нерозривно пов'язане із застосуванням міждисциплінарного підходу, коли не лише надається об'єктивна інформація, але й вона підлягає інтерпретуванню з боку експертів та фахівців у цій гуманітарній царині.

Ключові слова: культурна аналітика; теорія; Лев Манович; експертиза; інтерпретація; культурологія

Вступ

Сучасні гуманітарні дослідження розвиваються у напрямі поступового охоплення міждисциплінарних сфер. Все більше культурних феноменів, які виникають в просторі сьогодення, потребують осмислення з позиції різних наукових підходів. Надзвичайно важливою є інструменталізація культурних розвідок, яка б дозволяла здійснювати всебічний аналіз окремих явищ, визначати їх роль в культурно-історичному розвитку та надавати об'єктивну оцінку їх значення для майбутнього. Саме такі завдання постають перед культурною аналітикою, яка виступає напрямом культурологічного знання, що може стати перспективною галуззю задля реалізації окреслених завдань.

Важливим джерелом, яке дає змогу ознайомитись з культурною аналітикою як напрямом сучасної культурологічної думки є праці Льва Мановича. У ряді його праць — «Теорії софт-культури» (Манович, 2017а), «Що таке культурна аналітика?» (Манович, 2017б), «AI Aesthetics» (Manovich, 2019) представлено основні результати його розробок та певні теоретичні положення. Специфіка соціокультурної та проєктної діяльності, її комунікативний характер висвітлюється у праці Є. Короленко та І. Швець (2020). Особливості арт-менеджменту як дисципліни, що пов'язана з дослідженнями у сфері культури, представлені в роботі М. Платонова (2015). Експертна діяльність, проблеми експертизи у сучасному світі досліджуються у роботі В. Панченко (2018). Чимало питань, як видно з огляду літератури, здобували висвітлення у культурологічній думці сьогодення, однак відсутні розробки, де було б викладено не лише основні положення теорії Льва Мановича, а й окреслено зв'язок між культурною аналітикою та експертною діяльністю.

Мета статті

Мета статті — дослідити специфіку культурної аналітики як теоретичного концепту Льва Мановича та визначити можливості його практичного застосування для аналітичної та експертної діяльності у сфері культури. Методологія дослідження пов'язана з використанням методу аналізу, який спрямований на окреслення особливостей теоретичного концепту Льва Мановича. Застосовується метод аналогії з метою демонстрації застосування результатів роботи Cultural Analytics Lab та практики здійснення аналітичної діяльності у сфері культури. Прогностичний метод залучено задля висвітлення алгоритму проведення аналітики культури, яка має рухатись у логіці від збору даних до їх експертної інтерпретації. Наукова новизна полягає в окресленні можливостей практичного застосування напрацювань Льва Мановича у сфері культурної аналітики.

Виклад матеріалу дослідження

Культурний простір динамічно розвивається. Внаслідок того, що зміни у ньому відбуваються повсякчасно, необхідно здійснювати моніторинг того, яким чином модифікуються різні сектори культури, мистецькі практики та креативні індустрії. Серед тих напрямів, які викликають значний інтерес у соціумі, варто виділити наступні: візуальне, аудіальне, аудіовізуальне мистецтво, сценічне мистецтво та практики — дизайн та мода. Окрім цього упродовж останніх

років унаочнюється проблема дослідження особливостей розвитку культурної спадщини, аспектів розвитку культури, змін у соціумі тощо. Задля висвітлення тенденцій та актуальних проблем, що наявні у вищезгаданих секторах культури, доречно залучати певні інструменти, завдяки яким здійснюватиметься аналіз даних та подальша розробка тих сфер, що є проблемними.

Наразі у сфері культури формується чималий спектр культурних продуктів, які виступають результатом діяльності багатьох суб'єктів. Таким чином можна позначити як ті, що мають матеріальну цінність, так і інші, що орієнтовані на цінність нематеріальну, тобто духовну. Доволі влучно культурний продукт визначено М. Платоновим (2015): «Культурний продукт — це збірне поняття, яким позначаються як безпосередні результати культурної діяльності суб'єктів сфери культури і мистецтв, так і в більш широкому сенсі — як щось, що має певний набір властивостей, що створюють культурну або естетичну цінність» (с. 62). Але постає питання, що саме має досліджуватись? Який продукт має цінність? Вітчизняні дослідниці Є. Короленко та І. Швець (2020) вірно підмічають, що формування культурного продукту задається запитом аудиторії. «Домінантним принципом епохи стає потреба у формуванні різноманітного культурного продукту. Його виникнення обумовлене функціонуванням схеми: запит — відповідь. Культурний продукт виникає як результат, спрямований на задоволення потреби споживачів» (с. 221). Водночас існує зв'язок між тим, що й потреба у культурному продукті може в певному сенсі «виховуватись» суспільством. Відповідно потрібне комплексне дослідження механізмів, які функціонують в культурі, причин та наслідків розвитку тієї чи іншої культурної продукції. Інструментів, які сформувались в межах класичного мистецтвознавства для аналізу мистецьких практик, наразі недостатньо. Так само неможливо розкривати специфіку культурних явищ, використовуючи методологію виключно теоретичної культурології. Доречним є використання нових підходів, що мали б більш універсальний характер. Перспективність можна вбачати у методології культурної аналітики — нової сфери, яка формується на межі гуманітаристики та технічних наук.

Які ж фахівці та які інструменти потрібні для дослідження культурного продукту, мистецьких артефактів, що вже виникли або пропонуються на рівні проєктів? Наразі сформувався напрям культурної аналітики, започаткований Львом Мановичем, який передбачає масштабний комп'ютеризований збір візуальної інформації, що має використовуватись задля створення масиву даних не лише про мистецтва, а й повсякденні практики. В культурологічному дискурсі можна зустріти декілька визначень культурної аналітики. У вузькому значенні — це назва теоретичного концепту Льва Мановича. У широкому — це фактично аналітична діяльність, спрямована на осягнення культурних процесів. На наше переконання доречним буде висвітлити сутність розробок Л. Мановича та визначити можливість їх застосування для аналізу та експертизи соціокультурної сфери.

Лев Манович є професором американського університету та директором Лабораторії культурної аналітики. Запропонований ним концепт передбачає, що першим етапом будь-яких розвідок постає систематизований збір даних. З першого погляду, новацій у цьому є небагато, адже будь-які розвідки мають починатись із моніторингу проблеми. Водночас ракурс бачення його підходу здобуває

набагато більш позитивних конотацій, якщо врахувати наскільки великий обсяг інформації Л. Манович прагне охопити. Важливим компонентом виступає наявність комп'ютерно-інформаційних потужностей, які дозволять увібрати чималий масив даних, які містяться у мережі Інтернет, що створені цифровими або оцифровані згодом. Л. Манович пропонує використовувати можливості Artificial Intelligence, тобто штучного інтелекту не лише для автоматизації пізнання, а й з більш важливою метою. Автор наголошує, що штучний інтелект має наразі вирішальну роль у культурі, адже впливає на вибір людини, її поведінку та уяву. Наприклад, він використовується для рекомендування фотографій, відео, музики та інших засобів масової інформації. «Штучний інтелект також зник пропонувати людям, за якими слід слідувати в соціальних мережах, автоматично прикрашати селфі й редагувати фотографії користувачів відповідно до норм "гарного фото"» (Manovich, 2019, p. 2). Автор пропонує використовувати ті можливості, що виникають завдяки комп'ютерним технологіям, задля пізнання життєсвіту. Л. Манович вирішив збирати той контент, який зазвичай мало потрапляв у поле наукового інтересу — це фото з соціальних мереж, які були пов'язані з конкретною локацією (як, наприклад у проєкті «On Broadway»), чи, наприклад, оцифрування обкладинок журналу «Time», що охопило період з 1923 по 2009 р. Пошук та збирання контенту відбувалось з різних візуальних медіа, які містились в Instagram, YouTube, Sina Weibo, VK, Flickr та інших популярних сервісах соціальних медіа.

На думку Л. Мановича (2017а), при аналізі медіаконтенту, який створюється користувачами соціальних мереж, ми можемо зрозуміти, про що думають люди по всьому світу, як вони репрезентують себе та інших. Зокрема те, «які теми, стилі та візуальні методи найбільш популярні, а які — унікальні; і як ці теми і методи змінюються в залежності від місця розташування, гендеру, віку і багатьох інших демографічних характеристик» (с. 159). Дана позиція автора викликає дещо суперечливі враження. Дійсно надзвичайно важливою є аналітична діяльність, яка стосується медіаконтенту, який багато в чому віддзеркалює смаки, культурні та етнічні відмінності користувачів мереж. Проте, чи настільки вони мають об'єктивний характер? В багатьох соціальних мережах людина прагне відтворити не себе, а певні модні тренди. Продемонструвати не світ чи, наприклад, певний культурний об'єкт, а себе на тлі Ейфелевої вежі чи Лувру. Таким чином мова йде не про відтворення людини та збір інформації про її сутнісні ознаки, а аналіз того, якою вона прагне бути, являться іншим, презентувати себе світу.

Також варто зауважити, що контент, який завантажується у мережу, стосується окремих країн світу та не може репрезентувати картину усього світу. Якщо казати про ряд мусульманських країн чи тих, де з боку держави здійснюється доволі суворий контроль мережі Інтернет, наявна цензура, яка стосується особливостей інформації, яка викладається, — дані не можуть мати об'єктивний характер. Тобто подібний аналіз медіа буде мати набагато меншу інформативність, ніж прості соціологічні методи — включене спостереження, метод контент-аналізу тощо. Проте дієвість ручних методів збору інформації звісно буде малою, у порівнянні з тими можливостями дослідження естетики медіа, які

надаються при аналізі не малих вибірок, а цілих масивів інформації у країнах, де наявна тотальна цифровізація культури.

Культурна аналітика передбачає використання математичних і комп'ютерних методів, а також методів візуалізації даних для вивчення культурних феноменів і процесів. Причому наголос у роботі Л. Мановича (2017b) йде не на використання статистики або подібних комп'ютерних методів, а створення таких візуалізованих масивів, які будуть «картами історії живопису, або кіно, або сучасних соціальних медіа та які дозволять нам побачити закономірності, подібно до того, як на картах ми можемо побачити структуру і рельєф невідомих нам планет» (р. 15). Л. Манович зазначає, що можна казати про застосування методу «інфоестетики», яка буде передбачати вивчення культурних форм і естетики, характерних для глобального інформаційного суспільства. І не вірно буде казати, що існує визначена наперед стратегія аналізу, скоріше сама культурна практика підказує нові орієнтири, на які треба звертати увагу досліднику. «Швидше, інформаційна естетика вказує на ті сучасні культурні практики, які можуть бути інтерпретовані як реакція на нові пріоритети інформаційного суспільства: осмислення інформації, роботу з інформацією, виробництво знання з інформації» (Манович, 2017а, с. 69).

Безперечно перспективність розробок Льва Мановича підкреслюється тими потенційними можливостями, що надаються у зв'язку з розвитком аналітики щодо міста як цілісного організму. Зокрема, цифровізація даних може надати важливу інформацію, яка стосується міста як системи, принципів керування його різними компонентами, роботи певних механізмів у ньому. Вони не дадуть можливість досягнути сутність та поведінкову лінію окремих мешканців, а скоріше схарактеризують середовище їх побутування. Це може бути масив даних про розбудову міського простору, певні ремонтні роботи, події, що відбуваються у місті. Вони можуть знаходитись у відкритому доступі. Водночас інформація, що має більш персональний характер, не настільки доступна. Причому рівень та якість інформації можуть стосуватись й інформаційних, й соціальних, й фінансових операцій. «Дані ж, зібрані та проаналізовані сервісами соціальних медіа, мережею камер відеоспостереження, телекомунікаційними компаніями, банками і їх корпоративними клієнтами (або державними органами, якщо вони змогли отримати доступ до частини цих даних), стосуються індивідів: патернів їх пересування, комунікації з іншими людьми, їх думок і фінансових угод» (Манович, 2017а, с. 176). Даний масив даних також потенційно міг бути використаним задля досягнення механізмів розвитку соціуму, просування тих чи інших культурних продуктів.

Результати розвідок Cultural Analytics Lab та принцип, запропонований Л. Мановичем, може стати підґрунтям для подальших досліджень. Культурна аналітика є комплексним підходом, що спирається на досягнення різних дисциплін — мистецтвознавства, історії, соціології комп'ютерних наук та власне культурології. Здійснення аналізу різних культурних практик та культурних продуктів має передувати експертизі певної наявної проблеми. Цей перший етап й включає збір інформації, що часто має статистичний характер. Проте за цим етапом має слідувати подальша інтерпретація масиву даних. Отже, культурна аналітика може сприйматись як початковий інструментальний рівень, за яким

буде відбуватись експертна діяльність. Водночас зауважимо, що подібними технічними можливостями, якими володіє Cultural Analytics Lab, не спроможна похизуватись вітчизняна культурологія. Проте чи може це стати на заваді для аналітичної діяльності у сфері культури?

Збір інформації не є тотозним її інтерпретації. Внаслідок того, що результати досліджень медіа, як і сам медіаконтент є в загальному доступі, він може бути частково використаний для розвідок, впроваджуваних українськими авторами. Водночас можна зазначити, що для аналізу різних сфер культури навіть «ручного» збору даних може бути достатнім для створення аналітичних розвідок. Надалі вони можуть стати у нагоді для формування уявлення про культурні феномени та тенденції їх розвитку. Експертиза тим і відрізняється від інших типів консультування, що вона необхідна тоді, коли тенденції розвитку абсолютно не зрозумілі, і від фахівців потрібно творче конструювання сценаріїв розвитку безлічі процесів і подій. «Вона охоплює не тільки точну оцінку впливу тих чи інших чинників і їх можливих взаємодій між собою, а й розуміння того, які взагалі чинники вимагають обліку» (Іванченко & Леонтьєва, 2006, с. 45–46).

Наразі функціонування сфери культури проілюструвало необхідність формування упередженого та незаангажованого ставлення до експертизи різноманітних об'єктів, які можуть мати історичну та культурну цінність. «Своєрідність і ефективність культурологічної експертизи полягає в необхідності враховувати всеосяжний характер культури, аналізувати її владні механізми, а також специфіку сучасного етапу розвитку» (Панченко, 2018, с. 81). Особливо наочно ця проблема постає саме в українському просторі, де постійно йдуть своєрідні «військові дії» за історичні будівлі — їх збереження від знищення, потребу у реконструкції та відновленні. Важливо відзначити роль експертів, чия позиція буде враховуватись владними структурами та не піддаватись критиці. Потреба реформування експертної діяльності та внесення коректив у оцінювання культурно-мистецької продукції унаочнюється після внесення змін у присудженні різноманітних нагород, премій. Чималим випробовуванням, яке дає підставу замислитись над вірністю рішень експертних рад та комісій, постає, до прикладу вручення Національної премії України імені Тараса Шевченка, яка є найвищою в Україні творчою відзнакою за вагомий внесок у розвиток культури й мистецтва. З моменту її заснування у 1961 році вона сприймалась як винагорода відомим метрам у сфері культури і мистецтва, нерідко присуджуючись з нагоди ювілейної дати. Новації, які спостерігались у присудженні Шевченківської премії у 2020-2021 роках, спричинили великий розголос серед мистецьких кіл, зокрема обуривши академічну спільноту вибором лауреатів у музичному мистецтві. Наприклад, у номінації музичне мистецтво у 2021 році перемогли Андрусик Олександра Сергіївна (директорка агенції), Шимальський Євген Володимирович (співзасновник агенції), Сула Катерина Олександрівна (виконавча продюсерка) з Музичного агентства «УХО», яким була проведена серія концертних подій — Цикл «Архітектура голосу». Не прагнучи поставити під сумнів компетентність членів комітету, підкреслимо необхідність реформувати сам формат премії. Доречним вбачається підхід, який функціонує у «популярних» американських преміях, як «Grammy», «Oscar», де відбувається максимальний розподіл за різними номінаціями в межах одного

виду мистецтва. Так, наприклад, «Grammy» надається представникам різних музичних стилів — класичної музики, рок, поп, соул, госпел, джазу, фольклору тощо. До того ж нагороду можуть отримати автори відеокліпів, дизайнери обкладинок дисків та режисери. Подібний принцип дозволяє оцінювати одностильові явища та надавати обґрунтовану експертну оцінку.

«Важливим вектором розширення культурологічної експертизи є здатність використання культурологічного знання для оцінки соціальної виправданості та соціальної доцільності будь-яких форм та видів діяльності людини в сучасному суспільстві» (Панченко, 2018, с. 80). Отже, ми переконані, що експертна оцінка є важливим компонентом розвитку культури та мистецтва. Вона обов'язково має супроводжуватись аналітичною діяльністю, на базі якої буде здійснюватись експертиза явищ, зокрема й самих критеріїв оцінювання, інституцій, комітетів, рад тощо.

■ Висновки

Сфера культури є динамічною системою, яка перманентно змінюється. Видозміни та розвиток культурного простору обумовлюють необхідність його дослідження та формування нової методології. Розробки Льва Мановича, здійснені у Cultural Analytics Lab, відкривають новий інструмент, що може застосовуватись для візуалізації даних про культуру, зокрема про цифрові та оцифровані дані. Культурна аналітика може сприйматись як початковий етап, за яким буде відбуватись експертна діяльність. Здійснення розвідок у сфері культури нерозривно пов'язане із застосуванням міждисциплінарного підходу, коли не лише надається об'єктивна інформація, але й вона підлягає інтерпретуванню з боку експертів та фахівців у цій гуманітарній царині.

■ Список використаних джерел

- Иванченко, Г. В., & Леонтьева, Д. А. (Ред.). (2006). *Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности*. Смысл.
- Короленко, Є. О., & Швець, І. Г. (2020). Комунікативні здібності в роботі івент-менеджера. *Питання культурології*, 36, 219–227. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.36.2020.221069>
- Манович, Л. (2017а). *Теории софт-культуры*. Красная ласточка.
- Манович, Л. (2017b). Что такое культурная аналитика? (Е. Г. Лапина-Кратасюк, Пер.) *Шаги / Steps*, 3(2), 8–19.
- Панченко, В. І. (2018). Культурологічна експертиза культурних ресурсів. *Українські культурологічні студії*, 1(2), 78–82.
- Платонов, М. Ю. (2015). Арт-менеджмент: предмет и границы дисциплины. *Известия Санкт-Петербургского государственного экономического университета*, 6(96), 61–68.
- Manovich, L. (2019). *AI Aesthetics*. Strelka Press.

■ References

- Ivanchenko, G. V., & Leont'eva, D. A. (Eds.). (2006). *Ekspertiza v sovremennom mire: ot znaniya k deyatel'nosti [Expertise in the modern world: from knowledge to activity]*. Smysl [in Russian].

- Korolenko, Ye. O., & Shvets, I. H. (2020). Komunikatyvni zdibnosti v roboti ivent-menedzhera [Communicative skills in the work of event manager]. *Issues in Cultural Studies*, 36, 219–227. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.36.2020.221069> [in Ukrainian].
- Manovich, L. (2017a). *Teorii soft-kul'tury [Theories of Soft Culture]*. Krasnaya lastochka [in Russian].
- Manovich, L. (2017b). Defining Cultural Analytics. (E. G. Lapina-Kratasyuk, Trans.). *Shagi / Steps*, 3(2), 8–19 [in Russian].
- Manovich, L. (2019). *AI Aesthetics*. Strelka Press [in English].
- Panchenko, V. I. (2018). Kulturolohichna ekspertyza kulturnykh resursiv [Cultural expertise of culture resources]. *Ukrainian Cultural Studies*, 1(2), 78–82 [in Ukrainian].
- Platonov, M. Yu. (2015). Art-menedzhment: predmet i granitsy distsipliny [Art Management: Subject and Discipline Boundaries]. *Izvestiâ Sankt-Peterburgskogo gosudarstvennogo èkonomičeskogo universiteta*, 6(96), 61–68 [in Russian].

LEV MANOVICH'S CULTURAL ANALYTICS: FROM THEORY TO PRACTICE

Anastasiia Tormakhova

PhD in Philosophy, Associate Professor,
ORCID: 0000-0001-7178-850X, e-mail: tormakhova@ukr.net,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the article is to study the specifics of cultural analytics as Lev Manovich's theoretical concept and to determine the possibilities of its practical application for analytical and expert activities in the field of culture. The research methodology is connected with the use of the method of analysis, which aims to determine the features of Lev Manovich's theoretical concept. The analogy method is used to demonstrate the application of the results of the Cultural Analytics Lab and the practice of analytical activities in the field of culture. The prognostic method is used to highlight the algorithm of culture analysis, which should move in logic from data collection to their expert interpretation. The scientific novelty lies in the description of the possibilities of the practical application of Lev Manovich's achievements in the field of Cultural Analytics. Conclusions. The cultural sector is a dynamic system that is constantly changing. Modifications and development of the cultural space necessitate its research and the formation of a new methodology. Cultural Analytics Lab Lev Manovich's developments open up a new tool that can be used to visualize cultural data, including digital and digitized data. Cultural analytics is a comprehensive approach based on the achievements of various disciplines — art studies, history, sociology of computer science and cultural studies. It can be perceived as the initial stage, which will be an expert activity. The implementation of research in culture is inextricably linked to the application of an interdisciplinary approach, when not

only objective information is provided, but it is also subject to interpretation by experts and specialists in this humanitarian field.

■ **Keywords:** cultural analytics; theory; Lev Manovich; examination; interpretation; cultural studies

■ КУЛЬТУРНАЯ АНАЛИТИКА ЛЬВА МАНОВИЧА: ОТ ТЕОРИИ К ПРАКТИКЕ

■ Тормахова Анастасия Николаевна

■ *Кандидат философских наук, доцент,
ORCID: 0000-0001-7178-850X, e-mail: tormakhova@ukr.net,
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
Киев, Украина*

■ Аннотация

Цель статьи — исследовать специфику культурной аналитики как теоретического концепта Льва Мановича и определить возможности его практического применения для аналитической и экспертной деятельности в сфере культуры. Методология исследования связана с использованием метода анализа, который направлен на определение особенностей теоретического концепта Льва Мановича; метода аналогии с целью демонстрации применения результатов работы Cultural Analytics Lab и практики осуществления аналитической деятельности в сфере культуры. Прогностический метод привлечен для освещения алгоритма проведения аналитики культуры, которая должна двигаться в логике от сбора данных до их экспертной интерпретации. Научная новизна заключается в обрисовке возможностей практического применения наработок Льва Мановича в сфере культурной аналитики. Выводы. Сфера культуры является динамичной системой, которая перманентно меняется. Это вызывает мониторинг того, каким образом модифицируются различные сектора культуры, художественные практики и креативные индустрии. Видоизменения и развитие культурного пространства обуславливают необходимость его исследования и формирования новой методологии. Разработки Льва Мановича, совершенные в Cultural Analytics Lab, открывают новый инструмент, который может применяться для визуализации данных о культуре, в том числе о цифровых и оцифрованных данных. Культурная аналитика является комплексным подходом, что опирается на достижения различных дисциплин — искусствоведения, истории, социологии компьютерных наук и собственно культурологии, и может восприниматься как начальный этап, следом за которым будет происходить экспертная деятельность. Осуществление исследований в сфере культуры неразрывно связано с применением междисциплинарного подхода, когда не только предоставляется объективная информация, но она также подлежит интерпретированию со стороны экспертов и специалистов в этой гуманитарной области.

■ **Ключевые слова:** культурная аналитика; теория; Лев Манович; экспертиза; интерпретация; культурология